

**Підсумки Всеукраїнського анкетування
«Професійні якості бібліотекаря з різним стажем роботи»**

Протягом березня-травня 2019 року Полтавською обласною бібліотекою для юнацтва ім. Олесь Гончара проводилось **Всеукраїнське анкетування «Професійні якості бібліотекаря з різним стажем роботи»**, метою якого було:

- виявлення процесів професіоналізації кадрів бібліотек у сучасних соціокомунікативних умовах;
- аналіз прагнення бібліотекарів до вдосконалення діяльності, відмова від застарілих, неефективних форм та методів роботи.

Збір інформації здійснювався шляхом анкетування в ЦБС, ЦМБ та бібліотеках ОТГ області. В анкетуванні взяв участь **491 респондент** та отримані наступні результати:

1. Бібліотечний стаж до 3 років мають 50 респондентів;

2. Освіта:

- вища бібліотечна освіта - **5 респондентів;**
- вища - **25 респондентів;**
- середня спеціальна бібліотечна - **1 респондент;**
- інша-середня спеціальна - **16 респондентів;**
- загальноосвітня школа - **3 респондента;**

3. Спеціальність за дипломом - 5 респондентів мають бібліотечну освіту; 3 респондента – освіту за напрямом «документознавство та інформаційна діяльність»; 2 респондента мають освіту за спеціальністю «культурологія»; 15 респондентів мають педагогічну освіту; 8 респондентів – технічну освіту; 10 респондентів – економічну освіту; 3 респондента мають середню освіту; 1 респондент за освітою агроном; 1 – кондитер; 1 – манікюрниця; 1 – швея.

1. Посада, яку займаєте: 1 респондент – директор ЦБС; 2 респондента займають посаду завідувача структурним підрозділом; 47 респондентів працюють на посаді бібліотекарів різних категорій;

2. Скільки часу Ви на цій посаді: до 3-х років - **50 респондентів;**

3. Найголовнішими якостями, що характеризують бібліотекаря зі стажем роботи до 3 років обрали:

професійні знання - **16 респондентів;**

комунікабельність - **33 респондента;**

організаційні здібності - **12 респондентів;**

знання бібліотечно-інформаційних технологій - **14 респондентів;**

оригінальність мислення - **35 респондентів;**

ораторські здібності - **26 респондентів;**

здатність до самоосвіти, підвищення загальної культури - **34 респондента;**

емоційний контроль - **5 респондентів;**

вимогливість - **6 респондентів;**

цілеспрямованість - **15 респондентів;**

організованість - **17 респондентів;**

працелюбність - **3 респондента;**

відповідальність - **18 респондентів;**

толерантність - **16 респондентів;**

4. Що, головним чином, впливає на взаємостосунки «бібліотекар - користувач»?

- уміння вислухати запити користувача - **33 респондента;**

- повага до читача - 37 респондентів;
- доброзичливість - 22 респондента;
- ерудованість, орієнтування в колі уподобань, інтересів, смаків читачів - 21 респондент;
- почуття гумору - 12 респондентів;
- витримка, інтелігентність - 16 респондентів;
- зовнішній вигляд бібліотекаря - 9 респондентів;

5. Що може відштовхнути користувача від бібліотекаря?

- байдужість - 21 респондент;
- неухважність - 2 респондента;
- нервозність, роздратування - 25 респондентів;
- «нудьга на обличчі бібліотекаря» - 2 респондента;

6. Чи відчуваєте Ви професійне вигорання (один із проявів стресу, з яким стикається людина у власній професійній діяльності) у роботі?

- ні (перехід до 11 запитання) – 50 респондентів;

11. Вкажіть основні для Вас особисто джерела інформування з професійних питань?

- індивідуальна консультація колег - 16 респондентів;
- заняття у школах професійної майстерності - 3 респондента;
- семінари, наради - 4 респондента;
- методичні видання - 10 респондентів;
- тренінги - 3 респондента;
- професійні сайти - 10 респондентів;
- самоосвіта - 4 респондента;

12. Як Ви оцінюєте рівень розвитку Вашої бібліотеки?

- високий - 30 респондентів;
- середній - 18 респондентів;
- низький - 1 респондент;
- підвищується, але повільно - 1 респондент;

13. Чи залежить ефективність Вашої роботи від рівня розвитку бібліотеки?

- так - 50 респондентів;
- чому? Більшість респондентів зазначили, що чим вищий розвиток має бібліотека в плані технічного та матеріального забезпечення, тим більш ефективно і якісно працюватиме бібліотекар, бо з'являються можливості для більш ефективного обслуговування користувачів та задоволення їх як традиційних, так і інноваційних потреб.
- ні - жодного респондента;

14. Оцініть ступінь комфортності Вашої роботи:

- почувуюсь на робочому місці комфортно - 49 респондентів;
- почувуюсь на робочому місці некомфортно - 1 респондент;

15. Які особисті професійні досягнення Ви вважаєте найважливішими?

Серед професійних досягнень працівників бібліотек зі стажем роботи до 3 років зазначено такі: **перемога у обласних конкурсах; підготовка та проведення соціокультурних заходів, в тому числі загальноміських, на високому професійному рівні з використанням комп'ютерних технологій; ведення рубрик у ЗМІ для громади міста чи села;**

16. Ваш вік:

- 17-24 - 4 респондента;
- 25-40 - 20 респондентів;
- 41-60 - 24 респондента;
- 61 і більше - 2 респондента;

17. Стать:

- жіноча - 50 респондентів;

1. Бібліотечний стаж роботи 3-9 років мають 64 респондента;

2. За освітою:

- вища бібліотечна - 16 респондентів;
- вища - 16 респондентів;
- середня спеціальна бібліотечна - 25 респондентів;
- інша-середня спеціальна - 7 респондентів;

3. Спеціальність за дипломом: 30 респондентів мають бібліотечну освіту; 3 респондента – освіту за напрямом «документознавство та інформаційна діяльність»; 4 респондента мають освіту за спеціальністю «культурологія»; 12 респондентів мають педагогічну освіту; 5 респондентів – технічну освіту; 7 респондентів – економічну освіту; 1 респондент за освітою агроном; 1 – кондитер; 1 – швея.

1. Посада, яку займаєте: 5 респондентів – директори ЦБС та ЦМБ; 1 – заступник директора ЦМБ; 9 респондентів займають посаду завідувача структурним підрозділом; 5 респондентів завідувачі бібліотеками-філіями; 1 респондент обіймає посаду головного бібліографа; 1 респондент займає посаду головного бібліотекаря ВКіОЛ; 1 респондент – провідний редактор; 3 респондента – методисти; 41 респондент працює на посаді бібліотекаря різних категорій;

2. Скільки часу Ви на цій посаді: до 3-х років - 5 респондентів; 3-9 років - 59 респондентів;

3. Які найголовніші якості, на Вашу думку, характеризують Вас як бібліотекаря (можна обрати 5 варіантів відповідей):

- професійні знання - 46 респондентів;
- комунікабельність - 33 респондента;
- організаційні здібності - 12 респондентів;
- знання бібліотечно-інформаційних технологій - 27 респондентів;
- оригінальність мислення - 25 респондентів;
- ораторські здібності - 16 респондентів;
- здатність до самоосвіти, підвищення загальної культури - 30 респондентів;
- емоційний контроль - 15 респондентів;
- вимогливість - 16 респондентів;
- цілеспрямованість - 15 респондентів;
- організованість - 17 респондентів;
- працелюбність - 24 респондента;
- відповідальність - 28 респондентів;
- толерантність - 16 респондентів;

4. Що, головним чином, впливає на взаємостосунки «бібліотекар - користувач»?

- уміння вислухати запити користувача - 43 респондента;
- повага до читача - 30 респондентів;
- доброзичливість - 32 респондента;

- ерудованість, орієнтування в колі уподобань, інтересів, смаків читачів - 34 респондента;
- почуття гумору - 12 респондентів;
- витримка, інтелігентність - 32 респондента;
- зовнішній вигляд бібліотекаря - 9 респондентів;

5. Що може відштовхнути користувача від бібліотекаря?

- байдужість - 30 респондентів;
- неухважність - 28 респондентів;
- нервозність, роздратування - 50 респондентів;
- «нудьга на обличчі бібліотекаря» - 16 респондентів;
- Ваш варіант: 2 респондента вважає, що відштовхнути користувача може некомпетентність бібліотекаря; 2 респондента вважає, що зарозумілість може негативно вплинути на відносини «користувач – бібліотекар»;

6. Чи відчуваєте Ви професійне вигорання (один із проявів стресу, з яким стикається людина у власній професійній діяльності) у роботі?

- ні (перехід до 11 запитання) – 64 респондента;

11. Вкажіть основні для Вас особисто джерела інформування з професійних питань?

- індивідуальна консультація колег - 19 респондентів;
- заняття у школах професійної майстерності - 8 респондентів;
- семінари, наради - 11 респондентів;
- методичні видання - 10 респондентів;
- тренінги - 3 респондента;
- професійні сайти - 9 респондентів;
- самоосвіта - 4 респондента;

12. Як Ви оцінюєте рівень розвитку Вашої бібліотеки?

- високий - 30 респондентів;
- середній - 28 респондентів;
- низький - 1 респондент;
- підвищується, але повільно - 5 респондентів;

13. Чи залежить ефективність Вашої роботи від рівня розвитку бібліотеки?

- так - 64 респондента;
- чому? Більшість опитуваних зазначили, що чим вищий розвиток має бібліотека в плані технічного та матеріального забезпечення, тим більш ефективно і якісно працюватиме бібліотекар, бо з'являються кращі можливості для більш ефективного обслуговування користувачів та задоволення їх запитів;

14. Оцініть ступінь комфортності Вашої роботи:

- почувуюсь на робочому місці комфортно - 60 респондентів;
- почувуюсь на робочому місці некомфортно - 0 респондентів;

Ваш варіант: 2 респондента почувують себе на робочому місці відносно комфортно; 2 респондента відповіли, що ступінь комфортності залежить від температурного режиму в приміщенні бібліотеки;

15. Які особисті професійні досягнення Ви вважаєте найважливішими?

Серед професійних досягнень працівників бібліотек зазначено такі: **перемога у обласних конкурсах; відзнаки на рівні району; написання проектів, які здобули перемогу в різних конкурсах; підготовка та проведення соціокультурних заходів, в тому числі загальноміських, на високому професійному рівні з використанням комп'ютерних технологій, налагодження тісних зв'язків з партнерами бібліотеки – депутатами, меценатами, державними установами, громадськими організаціями; ведення рубрик у ЗМІ для громади міста чи села; започаткування спільних проектів з місцевим телебаченням.**

16. Ваш вік:

- 17-24 - 4 респондента;
- 25-40 - 11 респондентів;
- 41-60 - 40 респондентів;
- 61 і більше - 9 респондентів;

17. Стать:

- жіноча - 62 респондента;
- чоловіча - 2 респондента;

1. З бібліотечним стажем роботи 10-20 років 168 респондентів

2. Освіта:

- вища бібліотечна - 96 респондентів;
- вища - 26 респондентів;
- середня спеціальна бібліотечна - 30 респондентів;
- інша-середня спеціальна - 16 респондентів;

3. Спеціальність за дипломом - 126 респондентів мають бібліотечну освіту; 1 респондент – «бібліограф-книгознавець»; 1 респондент має освіту за напрямом «видавнича діяльність та редагування»; 2 респондента мають освіту за спеціальністю «культурологія»; 1 респондент – організатор-методист культурно-освітніх закладів; 9 респондентів мають педагогічну освіту; 5 респондентів – технічну освіту; 7 респондентів – економічну освіту; 12 респондентів за освітою: агроном, кондитер, продавець, технолог, товаровознавець і т. ін.);

1. Посада, яку займаєте: 10 респондентів – директори ЦБС та ЦМБ; 3 опитуваних – заступники директора ЦБС; 19 респондентів займають посаду завідувача структурним підрозділом; 1 – завідувач сектором української книги; 15 респондентів завідувачі бібліотеками-філіями; 5 респондентів обіймають посаду головного бібліографа; 2 респондента займають посаду головного бібліотекаря ВКіОЛ; 1 респондент – провідний редактор; 1 респондент – провідний бібліограф; 8 респондентів – методисти; 103 респондента працюють на посаді бібліотекарів різних категорій;

2. Скільки часу Ви на цій посаді: до 3 років - 4 респондента; 3-9 років - 20 респондентів; 10-20 років - 144 респондента;

3. Які найголовніші якості, на Вашу думку, характеризують Вас як бібліотекаря (можна обрати 5 варіантів відповідей):

- професійні знання - 126 респондентів;
- комунікабельність - 63 респондента;
- організаційні здібності - 42 респондента;
- знання бібліотечно-інформаційних технологій - 47 респондентів;
- оригінальність мислення - 45 респондентів;

ораторські здібності - **46 респондентів**;
здатність до самоосвіти, підвищення загальної культури - **84 респондента**;
емоційний контроль - **65 респондентів**;
вимогливість - **46 респондентів**;
цілеспрямованість - **48 респондентів**;
організованість - **42 респондента**;
працелюбність - **59 респондентів**;
відповідальність - **54 респондента**;
толерантність - **73 респондента**;

4. Що, головним чином, впливає на взаєностосунки «бібліотекар - користувач»?

- уміння вислухати запити користувача - **110 респондентів**;
- повага до читача - **100 респондентів**;
- доброзичливість - **102 респондента**;
- ерудованість, орієнтування в колі уподобань, інтересів, смаків читачів - **101 респондент**;
- почуття гумору - **22 респондента**;
- витримка, інтелігентність - **50 респондентів**;
- зовнішній вигляд бібліотекаря - **19 респондентів**;

5. Що може відштовхнути користувача від бібліотекаря?

- байдужість - **100 респондентів**;
- неухважність - **110 респондентів**;
- нервозність, роздратування - **78 респондентів**;
- «нудьга на обличчі бібліотекаря» - **36 респондентів**;
- Ваш варіант: **7 респондентів вважають, що відштовхнути користувача може некомпетентність бібліотекаря; 5 респондентів вважає, що зарозумілість може негативно вплинути на відносини «користувач – бібліотекар»;**

6. Чи відчуваєте Ви професійне вигорання (один із проявів стресу, з яким стикається людина у власній професійній діяльності) у роботі?

- так - **88 респондентів**;
- ні (перехід до 11 запитання) - **80 респондентів**;

7. Як справляєтеся із станом професійного вигорання?

- самостійно - **73 респондента**;
- з допомогою супервізора (професійно більш досвідченою людиною) - **1 респондент**;
- за допомогою рідних - **12 респондентів**;
- візит до психолога - **1 респондент**;
- інше: **1 респондент справляється зі станом професійного вигорання за допомогою спілкування з друзями**;

8. Вкажіть, які додаткові знання та навички необхідно мати бібліотечному працівнику?

- психологічні - **52 респондента**;
- педагогічні - **19 респондентів**;
- літературні, мистецькі - **12 респондентів**;
- юридичні - **4 респондента**;
- інші варіанти: **1 респондент відповів, що сучасному бібліотекарю слід досконало володіти роботою з комп'ютером**;

9. Чи закінчували Ви додаткові професійні курси?

- так - 26 респондентів (які саме): 1 - курси за програмою «Бібліоміст»; 2 - навчання у школі комп'ютерної грамотності; 1 - навчання у «Всеукраїнській літній школі адвокатури для бібліотекарів» (УБА); 23 - курси підвищення кваліфікації в Гадацькому коледжі культури і мистецтв;
- ні - 62 респондента;

10. Які процеси, напрями бібліотечної діяльності останнім часом викликають у Вас труднощі?

10 опитуваних зазначили, що ніякі процеси та напрями бібліотечної діяльності у них не викликають труднощів; 22 респондента відчують труднощі при переході на індексування літератури по УДК; 22 респондента невпевнено відчують себе при роботі з комп'ютером; 11 респондентів мають слабкі креативні здібності для проведення соціокультурних заходів; 11 опитуваних зазначили, що написання проєктів є їх слабкою стороною; у 1 респондента труднощі виникають при проведенні соціокультурних заходів (не запам'ятовує сценарій); 10 респондентів відчують складнощі при створенні мультимедійної продукції та 1 респондент зізнається, що останнім часом труднощі викликає залучення нових користувачів до бібліотеки;

11. Вкажіть основні для Вас особисто джерела інформування з професійних питань?

- індивідуальна консультація колег - 75 респондентів;
- заняття у школах професійної майстерності - 8 респондентів;
- семінари, наради - 36 респондентів;
- методичні видання - 15 респондентів;
- тренінги - 11 респондентів;
- професійні сайти - 9 респондентів;
- самоосвіта - 14 респондентів;

12. Як Ви оцінюєте рівень розвитку Вашої бібліотеки?

- високий - 30 респондентів;
- середній - 132 респондента;
- низький - 1 респондент;
- підвищується, але повільно - 5 респондентів;

13. Чи залежить ефективність Вашої роботи від рівня розвитку бібліотеки?

- так - 166 респондентів;
- чому? Більшість опитуваних зазначили, що чим вищий розвиток має бібліотека в плані технічного та матеріального забезпечення, тим більш ефективно і якісно працюватиме бібліотекар;
- ні - 2 респондента;
- чому? респонденти не пояснили свою відповідь;

14. Оцініть ступінь комфортності Вашої роботи:

- почуваюсь на робочому місці комфортно - 149 респондентів;
- почуваюсь на робочому місці некомфортно - 6 респондентів;
- Ваш варіант: 2 респондента почувають себе на робочому місці відносно комфортно; 10 респондентів відповіли, що ступінь комфортності залежить від температурного режиму в приміщенні бібліотеки; 1 респондент вважає, що комфорт на робочому місці необов'язковий;

15. Які особисті професійні досягнення Ви вважаєте найважливішими?

Серед професійних досягнень працівників бібліотек зазначено такі: перемога у обласних конкурсах; відзнаки на рівні району; написання проєктів, які здобули перемогу в різних

конкурсах; підготовка та проведення соціокультурних заходів, в тому числі загальноміських, на високому професійному рівні з використанням комп'ютерних технологій; організація на базі бібліотеки краєзнавчого музею та ретро-музею «Від минулого до сьогодення» (Кременчуцька міська бібліотека для дорослих); налагодження тісних зв'язків з партнерами бібліотеки – депутатами, державними установами, громадськими організаціями; ведення рубрик у ЗМІ для громади міста чи села; започаткування спільних проєктів з місцевим телебаченням.

16. Ваш вік:

- 17-24 - 4 респондента;
- 25-40 - 34 респондента;
- 41-60 - 109 респондентів;
- 61 і більше - 21 респондент;

17. Стать:

- жіноча - 163 респондента;
- чоловіча - 5 респондентів;

1. З бібліотечним стажем понад 20 років – 209 респондентів;

2. Освіта:

- вища бібліотечна - 86 респондентів;
- вища - 47 респондентів;
- середня спеціальна бібліотечна - 65 респондентів;
- інша-середня спеціальна – 11 респондентів;

3. Спеціальність за дипломом - 151 респондент має бібліотечну освіту; 1 респондент – освіту за напрямом «документознавство та інформаційна діяльність; 1 респондент має освіту за спеціальністю «культурологія»; 27 респондентів мають педагогічну освіту; 10 респондентів – технічну освіту; 8 респондентів – економічну освіту; 11 респондентів за освітою: агроном, кондитер, манікюрниця, швея, маляр, продавець і т. ін.)

1. Посада, яку займаєте: 10 респондентів – директори ЦБС та ЦМБ; 2 опитуваних – заступники директора ЦБС; 39 респондентів займають посаду завідувача структурним підрозділом; 25 респондентів завідувачі бібліотеками-філіями; 2 респондента обіймають посаду головного бібліографа; 2 респондента займають посаду головного бібліотекаря ВКіОЛ; 10 респондентів – методисти; 119 респондентів працюють на посаді бібліотекарів різних категорій;

2. Скільки часу Ви на цій посаді: до 3 років - 4 респондента; 3-9 років - 23 респондента; 10-20 років - 40 респондентів; понад 20 років - 142 респондента;

3. Які найголовніші якості, на Вашу думку, характеризують Вас як бібліотекаря (можна обрати 5 варіантів відповідей):

- професійні знання - 172 респондента;
- комунікабельність - 122 респондента;
- організаційні здібності - 32 респондента;
- знання бібліотечно-інформаційних технологій - 107 респондентів;
- оригінальність мислення - 25 респондентів;
- ораторські здібності – 32 респондента;

здатність до самоосвіти, підвищення загальної культури - **34 респондента**;
емоційний контроль - **65 респондентів**;
вимогливість - **46 респондентів**;
цілеспрямованість - **28 респондентів**;
організованість - **32 респондента**;
працелюбність - **33 респондента**;
відповідальність - **45 респондентів**;
толерантність - **63 респондента**;

4. Що, головним чином, впливає на взаємостосунки «бібліотекар - користувач»?

- уміння вислухати запити користувача - **153 респондента**;
- повага до читача - **150 респондентів**;
- доброзичливість - **162 респондента**;
- ерудованість, орієнтування в колі уподобань, інтересів, смаків читачів - **125 респондентів**;
- почуття гумору - **12 респондентів**;
- витримка, інтелігентність - **16 респондентів**;
- зовнішній вигляд бібліотекаря - **9 респондентів**;

5. Що може відштовхнути користувача від бібліотекаря?

- байдужість - **151 респондент**;
- неухважність - **158 респондентів**;
- нервозність, роздратування - **91 респондент**;
- «нудьга на обличчі бібліотекаря» - **18 респондентів**;

6. Чи відчуваєте Ви професійне вигорання (один із проявів стресу, з яким стикається людина у власній професійній діяльності) у роботі?

- так - **110 респондентів**;
- ні (перехід до 11 запитання) – **99 респондентів**;

7. Як справляєтеся із станом професійного вигорання?

- самостійно - **78 респондента**;
- з допомогою супервізора (професійно більш досвідченою людиною) - **відповіді відсутні**;
- за допомогою рідних - **32 респондента**;
- візит до психолога - **відповіді відсутні**;

8. Вкажіть, які додаткові знання та навички необхідно мати бібліотечному працівнику?

- психологічні - **70 респондентів**;
- педагогічні - **22 респондента**;
- літературні, мистецькі - **16 респондентів**;
- юридичні - **2 респондента**;

9. Чи закінчували Ви додаткові професійні курси?

- так – **56 респондентів** (які саме: курси підвищення кваліфікації в Гадяцькому коледжі культури і мистецтва);

- ні – 54 респондента;

10. Які процеси, напрями бібліотечної діяльності останнім часом викликають у Вас труднощі?

30 опитуваних зазначили, що ніякі процеси та напрями бібліотечної діяльності у них не викликають труднощів; 42 респондента відчують труднощі при переході на індексування літератури по УДК; 20 респондентів невпевнено відчують себе при роботі з комп'ютером; 10 респондентів мають слабкі креативні здібності для проведення соціокультурних заходів; 8 опитуваних зазначили, що написання проектів є їх слабкою стороною;

11. Вкажіть основні для Вас особисто джерела інформування з професійних питань?

- індивідуальна консультація колег - 69 респондентів;
- заняття у школах професійної майстерності - 23 респондента;
- семінари, наради - 48 респондентів;
- методичні видання - 16 респондентів;
- тренінги - 12 респондентів;
- професійні сайти - 11 респондентів;
- самоосвіта - 30 респондентів;

12. Як Ви оцінюєте рівень розвитку Вашої бібліотеки?

- високий - 64 респондента;
- середній - 99 респондентів;
- низький - 10 респондентів;
- підвищується, але повільно - 36 респондентів;

13. Чи залежить ефективність Вашої роботи від рівня розвитку бібліотеки?

- так - 207 респондентів;
- чому? Більшість опитуваних зазначили, що чим вищий розвиток має бібліотека в плані технічного та матеріального забезпечення, тим більш ефективно і плідно працюватиме бібліотекар, бо з'являються кращі можливості для більш ефективного обслуговування користувачів та задоволення їх запитів;
- ні - 2 респондента;
- чому? респонденти не пояснили свою відповідь;

14. Оцініть ступінь комфортності Вашої роботи:

- почуваюсь на робочому місці комфортно - 182 респондента;
- почуваюсь на робочому місці некомфортно - 6 респондентів;
- Ваш варіант: 21 респондент відповів, що ступінь комфортності залежить від температурного режиму в приміщенні бібліотеки;

15. Які особисті професійні досягнення Ви вважаєте найважливішими?

Серед професійних досягнень працівників бібліотек зазначено такі: перемога у обласних конкурсах; відзнаки на рівні району; написання проектів, які здобули перемогу в різних конкурсах; підготовка та проведення соціокультурних заходів на високому професійному рівні з використанням комп'ютерних технологій; налагодження тісних зв'язків з партнерами бібліотеки – депутатами, державними установами,

громадськими організаціями; ведення рубрик у ЗМІ для громади міста чи села; започаткування спільних проектів з місцевим телебаченням, освоєння інноваційних процесів бібліотечної роботи, вміння передати знання молоді, колегам, професійне зростання від бібліотекаря до провідного бібліотекаря, завідувача відділом, заступника директора, директора ЦБС.

16. Ваш вік:

- 17-24 - респонденти відсутні;
- 25-40 - 20 респондентів;
- 41-60 - 136 респондентів;
- 61 і більше - 53 респондента;

17. Стать:

- жіноча - 208 респондентів;
- чоловіча - 1 респондент.